

Saksdokument

Digitaliseringsstyret for høyere utdanning og forskning

Til Digitaliseringsstyret
Dato 31.10.2024
Saksnummer 33/24
Saksarkivnr. 24/00173
Sakstype Drøfting

Saksansvarlig Roar Olsen
Saksbehandler Julie Storlie

Langtidsplan for fellestjenester 2025–2027

Forslag til vedtak

Utkast til langtidsplanen er drøftet, og innspill til langtidsplanen tas med i det videre arbeidet.

Bakgrunn

Langtidsplanen for fellestjenester 2025–2027 beskriver investeringstiltak med finansieringsplan, samt endringer i den årlige brukerfinansierte kontingenten for produkter i forvaltning.

Formålet med langtidsplanen er å bidra til realisering av strategier, mål og handlingsplaner. Planen legger til rette for prioritering, finansiering og risikostyring i et treårsperspektiv, og skal gi en helhetsoversikt som bidrar til forutsigbarhet og involvering. Langtidsplanen oppdateres årlig.

Langtidsplanen behandles i tre trinn av Digitaliseringsstyret. Før sommeren ble styringssignaler og ramme for felles investeringsmidler besluttet. I møtet i oktober legges planen frem for drøfting og i desember legges planen frem for anbefaling.

Styringssignalene (sak 21/24) er tatt hensyn til i porteføljestyrene og langtidsplanen legges nå frem for drøfting med innspill fra porteføljestyrene i Utdanning og administrasjon og fra Forskning og kunnskapsressurser. Drøfting i porteføljestyret for Data og infrastruktur er planlagt den 6. november og vil deles med Digitaliseringsstyret i forbindelse med neste møte i desember.

Vurdering

Investeringstiltak

Investeringstiltak er igangsatte, planlagte og omsøkte tiltak for kommende treårsperiode. Tiltakene har flere finansieringskilder, herunder felles investeringsmidler med beslutning i Digitaliseringsstyret, satsinger over statsbudsjett, konkurransebaserte tilskudd, samt tiltak finansiert gjennom kontingent (brukerbetaling).

Tabell 1, på neste side, beskriver utviklingen av investeringer for perioden 2025–2027.

Investeringstiltak # (beløp i millioner kroner)	Produktportefølje	Estimat 2025	Estimat 2026	Estimat 2027	Totalramme
Felles investeringsmidler DS					
1 Modernisering av Felles Studentsystem (FS)	Utdanning og administrasjon	33,0	26,5	0,0	157,0
2 Nye tiltak og omprioriteringer	Tildeling til portefølje (-r) gjenstår	7,0	13,5	40,0	Ikke relevant
Sum felles investeringsmidler		40,0	40,0	40,0	
Bevilgning Statsbudsjett					
3 Neste generasjon forskningsnett	Data og infrastruktur	140,0	0,0	0,0	280,0
4 Nytt opptakssystem	Utdanning og administrasjon	84,3	16,7	16,7	230,4
5 Utdanningsregister	Utdanning og administrasjon	4,0	?	?	14 + ?
Sum innvilget bevilgning		228,3	16,7	16,7	
Investeringer med kontingent (brukerbetaling) og finansiering fra Udir.					
6 FEIDE: Datadeling for innovasjon og forskning	Data og infrastruktur	26,0	25,0	25,0	Ikke relevant
7 Tjenestekatalog	Data og infrastruktur	10,0	10,0	10,0	Ikke relevant
8 Anskaffelse og integrasjoner/migrasjon: LMS, Digital eksamen, Plagiatkontroll	Utdanning og administrasjon	8,1	0,0	0,0	15,9
9 Anskaffelse biblioteksystem	Forskning og kunnskapsressurser	1,5	1,5	0,0	4,5
10 IAM	Data og infrastruktur	11,0	8,2	0,0	Ikke relevant
Sum investeringer med kontingent og Udir.		56,6	44,7	35,0	
Totalt investeringsbehov 2025 - 2027		324,9	101,4	91,7	

Tabell 1, investeringsbehov 2025 – 2027 (beløp i millioner kroner)

I langtidsplanen for 2025–2027 er det lagt vekt på å ferdigstille eksisterende tiltak, fremfor å starte nye. Videre er styrets prioritering av Felles Studentsystem, Nytt opptakssystem og anskaffelsene av LMS, Plagiatkontroll og Digital eksamen ivarettatt. Det er derfor lite endringer i utviklingsporteføljen, med unntak av tjenestekatalogen som er under overføring til Sikt på oppdrag fra Udir.

Det henvises til sikt.no for beskrivelse av tiltakene.

Felles investeringsmidler

Felles investeringsmidler har en ramme på MNOK 40 i 2025. Rammen fastsettes av Digitaliseringsstyret, og delegeres til porteføljestyrene for tildeling til og oppfølging av tiltak, samt oppfølging av gevinst og nytteeffekter.

I 2024 er det bare moderniseringen av Felles studentsystem som finansieres med felles investeringsmidler. I langtidsplanen fra 2024 – 2026, var MNOK 40 i 2025 og MNOK 13,5 i 2026 tiltenkt Felles studentsystem. For Felles studentsystem har det vært vurdert å flate ut finansieringstoppen. Hensikten er å redusere bruk av konsulenter og redusere risiko. Ref. sak 32/24 beskriver statusrapporten en overføring av MNOK 6 fra 2024 til senere år. Med samme begrunnelse er det også foreslått en overføring fra 2025 til 2026. Oppdatert foreslått finansieringsplan for Felles studentsystem blir dermed henholdsvis MNOK 33 i 2025 og MNOK 26,5 i 2026. Se tabell 2, på neste side, for opprinnelig og revidert plan for Felles studentsystem og estimert periodisering av felles investeringsmidler.

Med utgangspunkt i revidert finansieringsplan for Felles studentsystem, kan det vurderes å finansiere andre tiltak med Felles investeringsmidler. Anskaffelsene av LMS, Plagiatkontroll og Digital eksamen har historisk vært finansiert over brukerbetaling. Et alternativ kan være å delfinansiere engangs-/ investeringskostnaden for disse anskaffelsene med felles investeringer fremfor med brukerbetaling i 2025. Estimert finansieringsbehov er MNOK 8,1 i 2025.

Fra 2026 kan Digitaliseringsstyret vurdere om deler av rammen for felles investeringsmidler kan benyttes til å skape et handlingsrom for porteføljestyrene til felles utviklingsarbeid. Med MNOK 13,5 i estimerte midler som ikke er fordelt i 2026, vil det utgjøre MNOK 3-4 per portefølje.

Langtidsplan per des. 2023

Investerings tiltak (beløp i millioner kroner)	2023	2024	2025	2026	Totalramme
Felles studentsystem	32,5	40,0	40,0	13,5	157,0
Analyseplattformen	7,5				24,1
Estimert overført til senere år/ikke disponert				26,5	
Sum	40,0	40,0	40,0	40,0	

Langtidsplan per okt. 2024

Investerings tiltak (beløp i millioner kroner)	2023	2024	2025	2026	Totalramme
Felles studentsystem	32,5	34,0	33,0	26,5	157,0
Analyseplattformen	7,5				24,1
Anskaffelse LMS, Plagiatkontroll og digital eksamen			8,1		8,1
Estimert overført til senere år/ikke disponert		6,0	5,0	18,5	
Sum	40,0	34,0	41,1	45,0	

Tabell 2, Opprinnelig for revidert plan for felles studentsystem og felles investeringsmidler (beløp i millioner kroner)

Beslutning om fordeling av felles investeringsmidler til porteføljestyrene for 2025 vil legges frem for Digitaliseringsstyret den 4. desember. Som en del av drøftingen nå i oktober inviteres Digitaliseringsstyret til å gi innspill til revidert periodisering for Felles studentsystem, mulig omfordeling til anskaffelsene og mulig fordeling av ramme til porteføljestyrene fra 2026. For porteføljestyrene vil det være hensiktsmessig om Digitaliseringsstyret gir en retning om hva porteføljestyrene bør legge til grunn som forutsetning for sine anbefalinger.

Gevinst og nyttestyring av porteføljen

Når det gjelder gevinster og nytteeffekter er det i årets prosess gjort er betydelig løft på etablering av produktstrategier med veikart for ambisjoner, ny funksjonalitet og endringer. Det gjenstår fortsatt arbeid for å bli mer datadrevne og konkrete i gevinststyringen, og det er satt i gang arbeid med å avdekke forventninger fra sektoren, tydeliggjøre roller og ansvar, samt vurdere egnet rammeverk for samstyring om gevinst og nytteeffekter av fellestjenestene.

Endringer i årlig kontingent for fellestjenester (brukerbetaling)

Hensikten med å legge frem endringer i kontingent (brukerbetaling) er å skape forutsigbarhet og dialog i forkant av kostnadsvarsel, og tilrettelegge for samstyrte budsjettprosesser for fellestjenester i langtidsperioden.

Kostnadsvarsel for 2025 ble sendt tidligere i oktober, og det er lagt til grunn en prisjustering tilsvarende statsbudsjettet på 3%. Av kjente endringer ut over prisjustering, er det i hovedsak nye produkter som innføres og anskaffelser som vil påvirke kostnadsnivået i perioden.

Når det gjelder produkter under innføring, så har innføringen av Identitets- og tilgangsstyring (IAM) god fremdrift. Estimert kontingent vil distribueres til relevante institusjoner i samsvar med innføringsplanen som er forankret med sektoren. Analyseplattformen er nå klar for å tas i bruk. For Analyseplattformen vil det ikke være investeringer knyttet til innføringen, og kontingent vil starte etter hvert som institusjonene velger å ta produktet i bruk. Fremdriften på innføringen av Analyseplattformen påvirker om og når produktet går økonomisk i balanse, og vil følges opp av porteføljestyret for Utdanning og administrasjon.

Utover innføringen av produkter vil anskaffelser påvirke prisnivået i perioden. Anskaffelsene innen LMS, Plagiatkontroll og Digital eksamen vil påvirke prisnivået fra leverandørene av disse tjenestene. Forhandlinger er pågående, og informasjon vil deles når det er tilgjengelig. For LMS og Digital eksamen vil det være et handlingsrom for tidspunktet for overgang til nye produkter, mens Plagiatkontroll når slutten av sin levetid og vil måtte byttes innen en fastsatt frist. Et annet område som påvirkes av anskaffelser er økonomiløsning/UNIT 4 for UH17. På grunn av anbudsregler må dagens økonomiløsning konkurranseutsettes, og videre prosess vil avklare med porteføljestyret i løpet av 2025. Også for mobiltelefoni og fasttelefoni vil det gjennomføres en anbudsrunde. Planen er å gjennomføre innen 2025.

Ellers er ambisjonen for Forskningsnettet fortsatt at fornyingen ikke skal føre til økte priser utover konsumprisjustering, og at eventuelle endringer i kostnader kan dekkes ved at flere virksomheter tar i bruk nettet og/eller utvider kapasiteten de bruker.

Av andre endringer som påvirker pris, orienteres det om at løsning for datahåndteringsplan vil endres til et internasjonalt verktøy som er hylleware. Porteføljestyret for Forskning og kunnskapsressurser har besluttet at det opprettes et midlertidig produktråd, som vil få som mandat å utarbeide anbefalinger når det gjelder implementering, integrasjoner og forvaltningsmodell. Prisnivå er derfor foreløpig ikke tilgjengelig. Et siste område hvor det skjer en endring er personvern, hvor finansieringsmodellen revideres med foreslått implementering fra 2026.

Det henvises for øvrig til kostnadsvarsel for 2025, som ble distribuert oktober 2024.

Kostnadsreduksjoner

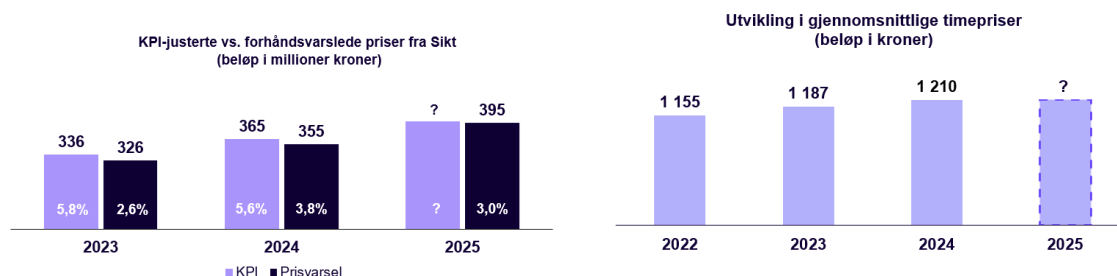
Et av styringssignalene fra Digitaliseringsstyret er synliggjøring av at kostnadene holdes nede.

Sikt jobber med kostnadsreduksjoner både ved å levere produkter og tjenester som muliggjør kostnadsreduksjoner hos institusjonene, og ved å automatisere, redusere kompleksitet og andre virkemidler for å holde kostnadsutviklingene nede i Sikt. Det gjøres også prioriteringer for å unngå økte kostnader i langtidsperioden, og økt bruk av produktene som gir skalafordeler.

Etter sammenslåingen til Sikt er det gjort en rekke grep for å effektivisere og redusere kostnadene i Sikt og for sektoren:

- Effektivisering av administrative funksjoner ved blant annet en sammenslåing av tre avdelinger til en divisjon
- Det hentes ut synergieffekter gjennom intern standardisering av plattformer
- Det hentes ut synergieffekter gjennom deling av spesialistkompetanse på anskaffelser, produktdesign og metode
- Det effektiviseres gjennom sammenslåing til felles servicesenter og beredskaps-/overvåkningstjenester
- Det effektiviseres gjennom felles satsing på kunstig intelligens i produktutviklingen.

Sikt har derfor de siste årene hatt en prisøkning som ligger lavere enn den underliggende pris- og kostnadsutviklingen, se grafer under for sammenligningsunderlag.

Veikart for muligheter, ny funksjonalitet og endringer i porteføljen

I 2023 ble det etablert veikart for Sikt, og i 2024 er dette oppdatert for drøftingsformål, se vedlegg 1. Veikartene bidrar til oversikt for styring og forutsigbarhet, og er også et virkemiddel som reduserer risiko knyttet til mottakskapasitet. Analysen som beskriver hvordan endringer påvirker mottakskapasiteten (sak 20/24), viser at det er porteføljen for Utdanning og administrasjon som i størst grad har behov for kapasitet fra institusjonene. For Utdanning og administrasjon er det derfor utarbeidet mer detaljerte veikart som beskriver når produkter og funksjonalitet er klart for testing, når de er klare for innføring og når gamle produkter fases ut.

Basert på behandling av langtidsplanen i porteføljestyrene, samt mulighets- og risikovurdering totalt sett, løftes det i det underliggende frem noen områder for oppmerksomhet til drøftingen av langtidsplanen.

Den nye digitaliseringsstrategien er ambisiøs og tydeliggjør et mulighetsrom, også for kunnskapssektoren. Flere av produktområdene fra Sikt har ytterligere potensial for utnyttelse og

gevinstrealisering. Et av områdene er nasjonale registre for utdanning og kompetanse, som støtter opp om å sikre fremtidsrettet digital kompetanse. I Norge mangler vi systematisk oversikt over innbyggernes kompetanse og hva som tilbys av utdanninger og kurs på ulike nivåer. En slik oversikt kan bidra til at utdanningssektoren i større grad vil dekke arbeidslivets og samfunnets behov for riktig kompetanse. Det pågår derfor utredning om videreutvikling av utdanningsregister og erstatning av nasjonal vitnemålsdatabase med et utvidet kompetansebevisregister. Nasjonale registre er bevilgningsfinansiert nasjonal infrastruktur.

Et annet mulighetsområde er kunstig intelligens og data. Kunstig intelligens og datadrevet utvikling og forbedringsarbeid er en del av Sikt sin datastrategi, og omfatter produktutvikling, datautveksling mellom tjenester, styring og effektivisering. Det jobbes allerede systematisk med å utforske bruk av kunstig intelligens i produktutviklingen, og bruk av data er hensyntatt i arbeidet med gevinst- og nyttestyring. Når det gjelder data, så har Sikt flere produkter som bidrar til å samle og tilgjengeliggjøre data, både til forskning og om forskning, til styringsformål for sektoren og til politikkutvikling. Det er også potensial for å skape verdi med økt grad av datautveksling mellom tjenester. Et virkemiddel for å bidra til bedre strategioppnåelse av målet om bruk av data, vil være å øke kjennskapen om og bruken av data fra disse produktene, samt økt oppmerksomhet og kompetanse om nytteverdien og mulighetene av bruk av data i styring. Dette er et mulighetsområde hvor vi kan få god verdi av samstyringsmodellen og samarbeid, og både porteføljenes for Utdanning og administrasjon og Forskning og kunnskapsressurser har dette som utviklingsmål.

Den nye nasjonale digitaliseringsstrategien har som ambisjon å styrke styring og samordning av offentlig sektor. Samstyringsmodellen kan bidra til realisering av strategien. Porteføljestyrene for Utdanning og administrasjon og Forskning og kunnskapsressurser har uttrykt behov for bedre oversikt over institusjonenes egne utviklingsaktiviteter, slik at det skapes bedre utgangspunkt for prioritering og utnyttelse av ressurser totalt sett. Ut over det er det også sannsynlig at evalueringen av samstyringsmodellen vil avdekke flere muligheter i løpet av 2025.

Den finansielle situasjonen i sektoren kan påvirke oppslutning om fellestjenester både i positiv og negativ retning. Den finansielle situasjonen er for eksempel tatt opp som en usikkerhet for innføringstakten av Analyseplattformen, og hvor mange som velger å ta i bruk LMS, Plagiatkontroll, Digital eksamen. Samtidig kan strammere økonomi bidra til at flere ønsker å oppnå skalafordelene og effektene av samarbeid om fellestjenestene, fremfor å utvikle og/ eller anskaffe på egenhånd.

Det er flere produktområder som har usikkerheter knyttet til den videre finansieringen, og det jobbes med å vurdere finansieringsalternativer fra bevilgning, konkurransebaserte tilskudd og/eller partnerskap. Dette gjelder den videre finansieringen av Utdanningsregisteret, Nasjonal infrastruktur for bibliometri, Data om det norske samfunn og Microdata.

Innen porteføljen for Utdanning og administrasjon er det behov for utredningsarbeid om flere felles problemstillinger, herunder erfaringer og videre arbeid knyttet til avvikling av UH sak og behov innen ressursplanlegging og strategisk HR. Det pågår prosess for prioriteringer mellom disse områdene i samarbeid med porteføljestyret. Av andre muligheter fra denne delen av porteføljen vil det komme rikere funksjonalitet som følge av anskaffelsene innen digitalt læringsmiljø og økonomi, samt fra Felles studentsystem, masteropptak og lokale opptak. Her ligger det muligheter for bedre støtte til praksis, læringsanalyse, livslang læring mm.

Innen porteføljen fra Data og infrastruktur vil Forskningsnettets få økt kapasitet, mer funksjonalitet og dermed skape nye muligheter for forskning. Det jobbes kontinuerlig med utviklingen av Feide, hvor det også er mulig med mer målrettet utvikling for UH-21, forutsatt finansiering. Med bakgrunn i trusselbildet innenfor cybersikkerhet og i forlengelsen av riksrevisjonens rapport om informasjonssikkerhet og personvern, er det en forventning fra Kunnskapsdepartementet at Sikt iverksetter tiltak og sender satsingsforslag som ivaretar balansert økonomi for området. Sikkerhet, beredskap og personvern er også et prioritert område i Digitaliseringsstrategien.

Innen porteføljen for Forskning og kunnskapsressurser pågår det flere utviklingsaktiviteter som vil bidra til nye muligheter i perioden. Det jobbes det med å tilrettelegge for bedre analysemuligheter innen bibliometri, og det jobbes kontinuerlig med å tilgjengeliggjøre mer registerdata fra Microdata-produktet, blant annet fra SSB og helseregistre. Personverntjenestene, inkludert dataplattform med tilhørende brukerportaler for institusjonene, forskere og studenter og rådgivere i Sikt, er i kontinuerlig

utvikling, og fra 2025 vil digital DPIA (Data Protection Impact Assessment) bli tilgjengelig, med stadig økende grad av maskinell vurdering av meldinger for personvern.

Prosess med porteføljestyrene

Langtidsplanen er drøftet i to av tre porteføljestyrer. Som følge av kort kalendertid mellom møtene i porteføljestyrene og Digitaliseringsstyret, vil oppsummering fra protokollene ettersendes.

Oppfølging og endringshåndtering av langtidsplanen

Innspillene fra drøftingen i Digitaliseringsstyret vil tas med videre til porteføljestyrene. Porteføljestyrene får langtidsplanen for anbefaling i november, og den legges deretter samlet frem for anbefaling til Digitaliseringsstyret.

Tiltakene i langtidsplanen følges opp gjennom samstyringsmodellen. I begynnelsen av 2025 vil det fastsettes årsmål, deretter vil status rapporteres og endringer håndteres hvert tertial. For endringer i kontingent utarbeides et overordnet kostnadsvarsel for 2026 som sendes til institusjonene ila. første kvartal 2025.

Vedlegg

1. Veikart for porteføljen
2. Oppsummering porteføljestyrenes behandling av langtidsplanen (ettersendes)

Vedlegg 1, veikart

Ambisjoner, ny funksjonalitet og endringer i langtidsperioden

Data og infrastruktur

Utdanning og administrasjon

Forskning og kunnskapsressurser

Anskaffelser og modernisering Mer data, utvidet/bedre funksjonalitet Flere institusjoner og nye produkter

Til Digitaliseringsstyret
Dato 31.10.2024

Vedlegg 2 til langtidsplan for fellestjenester 2025 – 2027

Oppsummering porteføljestyrenes behandling av langtidsplanen

Langtidsplanen er drøftet i porteføljestyret for Forskning og kunnskapsressurser og Utdanning og administrasjon. Porteføljestyret for Data og infrastruktur har planlagt et fysisk møte drøfting den 6. november.

Som følge av kort kalendertid mellom møtene i porteføljestyrene og Digitaliseringsstyret, er oppsummeringen basert på foreløpige protokoller.

Porteføljen for Data og infrastruktur

Møte 6. november (fysisk)

6/11-24, sak 19/24. Drøfting gjenstår. Foreslått vedtak til 6. november: «Utkast til langtidsplanen er drøftet, langtidsplanen anbefales og innspill til tas med i det videre arbeidet»

Veikart for data og infrastruktur, investeringsplan og oversikt over ekstraordinære endringer som påvirker kontingent/brukerbetaling vil legges frem for anbefaling den 6. november. I denne sammenheng vil både Digitaliseringsstyrets signaler og implikasjoner av den nylig lanserte Digitaliseringsstrategien tas i betraktning.

Porteføljen for Utdanning og administrasjon

Foreløpige protokoll. Ikke endelig bekreftet av porteføljestyret

17/10-24, sak [36/24](#). Vedtak: «Porteføljestyrets signaler tas med i det videre arbeidet med innspill til langtidsplanen. For øvrig tas saken til orientering.»

Saken om langtidsplan bør sees i sammenheng med sak 35/24 Felles prioriteringer på tvers av produktområdene i 2025.

Styrets kommentarer:

- Det er behov for bedre oversikt over hva som skjer totalt sett, også tiltak som andre enn Sikt har ansvaret for
- Det støttes å flate ut finansieringstoppen for Felles studentsystem og Nytt opptakssystem
- Det støttes å løfte frem prioritering av felles investeringsmidler til arbeid med integrasjoner og annet innføringsarbeid for LMS, Plagiatkontroll og Digital eksamen
- Behovet for videre arbeid med utredninger anerkjennes. Prioritering av tema, rekkefølge og tidspunkt for oppstart avklares nærmere
- Tidspunkt og ambisjonsnivå for avklaringer om når arbeid med bytte av arkivsystem og behov knyttet til saksbehandling bør vurderes nærmere før det anbefales i langtidsplanen
- Langtidsplanen bør oppdateres med kostnadsestimer for anskaffelser av løsninger for økonomi og arkiv når de foreligger

*Foreløpige protokoll. Ikke endelig
bekreftet av porteføljestyret*

Porteføljen for Forskning og kunnskapsressurser

18/10-24, [sak 32/24](#). Vedtak: «Utkast til langtidsplanen er drøftet, og innspill til langtidsplanen tas med i det videre arbeidet.»

Saken om langtidsplan bør sees i sammenheng med sak 18/24 Orienteringer fra Sikt og sak 30/24 Status overgangen til Nasjonalt vitenarkiv.

Styrets kommentarer:

- Styret etterspør bedre oversikt over hva som skjer totalt sett, også tiltak som andre enn Sikt har ansvaret for. Dette for å kunne gjøre vurderinger og prioriteringer ut ifra et helhetsperspektiv
- Styret kommenterte på et mulig behov for å avsette finansiering til håndtering av eventuelle uforutsette feil eller andre behov knyttet til NVA i 2025
- Satsing på analyseløsning for data om forskning, herunder bibliometri støttes